

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közgazdasági s társadalmi lap.

A SZABADELVÉPÁRT KOZLÓNYE

Megjelen hetenkint ötször, u. m. Hétfőn, Kedden, Szerdán, Csütörtökön és Szombaton.

Előfizetési feltételek:

helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve.

Egész évre . . . 10 frt.
Félévre . . . 5 „
Negyedévre . . . 2 „ 50 kr.
Egy hóra . . . 1 „

Előfizetheti helyben a kiadóhivatalban, **Kutasi Imre nyomdájában**, a székelykereskedésekben, vidéken a postahivatalokban.

Hirdetési díj:

öt hasábos petitor 5 krajczár. Nagyobb terjedelmű a többször megjelent hirdetéseknek leengedése történik. Helyi hirdetés minden sorára 20 kr. Nyitási költségek minden sorára 10 kr. A hirdetéseknek a kiadóhivatalban vételnek kell. Az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalban, a lap szellemi részébe tartozó költségek a szerkesztési irodába érkeznek.

nagyajtoza Jóna-ház 1704. szám alatt

Lengyelország.

Debreczen, szept. 3.

„Az ember körültekint a térképen; néz, néz, keresget szemével, hogy hát hol van az egykori hatalmas, nagy ország, melynek zivataros multját eléggé megismeri a jelen; — s melynek jövőjét az európai országok a varodott politikai viszonyok közzepette, alig képes az ember de nem is lehet képes, sejtetni sem!

Hol van Angolország? Krakó, Varsó vagy Posen tájékán keressük-e a lengyel nép nemtörődő panaszos hangját. Az ember, a lelkes magyar ember, akár mennyit szenvedett is a politikai elnyomatottság idejében, — szívében mindig megőrzött egy kis helyet azon őszeszertő nemzeti iránti szeretetnek; mely nemzeti oly rokon volt hozzá politikai missióját, megpróbáltatásait illetőleg. A lengyel népek ép oly sürtien jelentkeztek belső bajai; a török hódoltság ép oly fenyegető vihar volt reá nézve; ép oly előharczósa volt Európának keleten mint mi; ép úgy imádták a politikai szabadságot; ép oly poetics rajongással táplálta mindig a történelmi hagyományok, a hazai édes anyaföld s a függetlenség iránti imádatot; és ennyi szép, nemes, magasztos feladata és szerepe közepett, ép úgy mint Magyarországnak, — Lengyelhonak is akadt balszelleme, mely életére tört.

A politikai érdekek kiszámíthatatlansága, vagy isten tudja mi lehet oka, hogy e két rokon küldetésű és természetű nép sorsa egy eltért.

A nagyobbik, — Lengyelország az európai politikai huzavonának s ki nem magyarázható érdekeknek legalább egyidőre, áldozatát esett. Teste összetagolva. Az agy, a szív, a végtagok külön-külön választva élnek. S ez a politikai életben a legkínzóbb. A másik, e kisebbik, hazánk, megküzdött balszellemevel, — él, erősödik.

A magyar ember, a lelkes magyar ember, könnyező szemekkel néz körül a térképen. Keresi a lengyelek hazáját. Hol van? Krakó, Varsó, vagy Posen tájéka-e az a hely, a hol a nemzet megriaszított nemtörődő menhelyt talált? Varsó és Posen tájéka! — Egyik se. Posen a régmúlt idő már. Varsó a messze jövő.

Krakó lehet az egyedüli hely, mely a nemzet büjdosó nemtörődő befogadhatja bátran, nyitlan, vesztély nélkül. A hol a százados sebre gyógyított ad, a hol a könyvet letörli, s honfi bánattal telt szívet megvigasztalja, — s egy szebb, boldogabb jövő iránti remény zálogát hagyja, — az urak odó!

Adjá az ég, hogy a Krakótt meglátogató király megértse leghebbebb népei egyikének bánatos, de szeretetteljes szavát.

Adjá az ég, hogy Krakó s az ország népe felbresszett reményeiben ne csalatkozzék.

Mi ezt Európa, Lengyelország, ha-

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája

Egy nyári nap az Adria mellett.

(Egy jó barát közlései után.)

Mindenki ismeri — legalább másolata után — a múlt évben Münchenben elhalálozott Kurzbauer osztrák költőt, melynek címe: „az utóélet szökevények. Egy szerelmi pár, mely szabályszerűen szokott meg a szülő háztól, egyik postafőállomáson éppen az ebédhez ül, midőn a léány anyja által utóéletre. A léány a szégyen által fakasztott könnyezést kezeivel fedi arcát; a még nagyon fiatal csabító felugrik székeről és — kezeivel az asztalra támaszkodva — magát szilárd állásba igyekszik hozni; az anyja lecsüggesztő öszkekulcsolt kezét, és eleintén egy szót sem levén képes kijelteni, fájdalmas szemrehányó tekintetével a kötelességet felelődt léányra. Az ajtóban aranyszínű szolga jelenik meg, tehát előkelő ház lett e csapás által sújtva, az oldal álló asztaloktól kíváncsi nézők és a vendéglői személyzet, tolatkodnak előre.

E képet, mely csodálatos élet híven van ecsetelve, évekel ezelőtt láttam Münchenben, midőn egyik képtan alkalmával éppen ott

zánk, a dynasztia s a birodalom érdekében kívánjuk.

Képviselőjelölt.

A sárvári kerületben az egyesült ellenzék hírszerint Kerkapoly Károlyt lépteti fel jelöltül.

Bismark és Haymerle találkozósa.

Berlinből jelentik, hogy Bismarck herceg és Haymerle b. találkozósa Friedrichruhában az osztrák-magyar monarchia és Németország uralkodójának Ischiben történt összejövetele folytán vált szükségessé. A két államférfi Friedrichruhában a keleti kérdés beállható eventualitásokat fogja megbeszélni s különösen meg fog határozni azon szerep, melyet Románia foglal el a német-osztrák magyar szövetségben. Együttal megállapodások történnek azon skcióra nézve, melyet Ausztria-Magyarország esetleg a Balkán-félszigeten kifejlődő eseményekkel szemben kifejtetni fog.

Az állami randórság.

Mióta az erdélyi csendőrség a m. kir. honvédelmi minisztérium kezelése alá került, gond fordított arra, hogy az egyes szakaszok mellett tanfolyamok nyitassanak, melyekben a jelenkezett honvédek csendőri szolgálata oktatták. Midőn ezek száma eléggé felszaporodott s az ország rendőrségeinek államosítása szöba került, a honvédelmi minisztérium átiratilag megkereste a belügyminisztériumot, hogy nem volna e tanácsos az állami randórságot az Erdélyben fenálló csendőrségi rendszer szerint szervezni. Ezen átiratra a legutóbbi hétében érkezett meg a válasz, mely odaszól, hogy a belügyminisztérium Szegeden hajlandó volna ilyen csendőri kerületet szervezni s abban a kiképzett számfelölti csendőröket felhasználni. A sz. gdi csendőri kerület magában foglalná Csongrád, Csanád és Torontál megyéket, úgy hogy egészen Tiszig terjedne.

A magyar kir. államvasutak.

A magyar kir. államvasutak 1879. évi üzleti jelentése garad adatokban tárja fel az államvasutak múlt évi üzletének képet. 200 milliónyi tényleges építési költség után az összes magyar államvasutak 1879-ben 2.480,000 frtot jövedelmeztek.

A Ludovica-académiából.

A Lud. académiá kúszonban álló újjaszervezését megelőzőleg annak igazgatóságába gyökeres változások történtek. Az eddigi igazgató P é c h y Ede tábornok helyére Bassarabits Sándor ezredes nevezetett ki igazgatóul. J o h n Emil alezredes helyére Svetics József alezredes aligazgatóul. A tanárok legnagyobb része is újakkal cseréltetett fel.

A bejelentési hivatal megnyitása.

A fővárosi államrendőrségi bejelentési hivatal működését f. hó 15-én megkezdte, midőn a nagy közönség azzal értesítettik, hogy magánfelek számára vásár-és ünneppapokt kivéve, mindennap reggeli 10 órától délutáni 1 óráig a hivatali helyiségben (IV. Grotf Károlyi-utca és múzeumkörút sarkán) z. helyi értesítés díj nélkül, írásbeli pedig 50 krajczár díj előleges lefizetése mellett adatik.

Király ő Felsege Krakkóban.

Szerdán déle 6-tól 10 órákor a krakkói vasúti indóháznál agyudörgések jeleztek a vonat közeledését melyen ő Felsege megérkezik, s az pár percz múlva már néphymusz hangjai közt berobogott.

Az a lelkes fogadtatás, mely itt a királyt érte, felülmúl minden kép-eletet. Údvardai

hangzott fel a lengyelek ajkairól, mely megreszketette a levegőt. Albrecht főherceg a tábornoki kar, a batóságok, számos küldötségek, a polgármester és a tartományi főnök fogadták a királyt, ki félórával megérkezése után Albedinskyt, Varsó főkörmányzóját fogadta külön kihallgatáson.

A tartomány gyűlés küldötsége után egész sora következett a fogadtatásoknak. A fogadtatás által mindenki el volt ragadtatva. A kiralyknak mindenki számára volt egy nyájas szava.

Azon napok alatt, míg ő Felsege Krakkóban időzött minden középület, magánház, templom ki volt világítva.

Ő Felsege minden nevezetesebb műintézetet, iskolát, templomot stb. meglátogattott, s mindenütt nagy díszel s lelkes szónoklatakkal fogadtattott.

Szerdán délután a krakkói püspök három ereklyét nyújtott át a királynak, mikor a főtemplomot meglátogatta, és pedig szt. Szaniszló egy újját, szent Venczel egy csontját s Krisztus keresztfájáról egy szegét. Ő Felsege megéskolta az ereklyéket s azután a templomba lépett, az oltárnál imádkozott, megnézte a templomot s múkinseit.

Matejko festői műtermét is megnézte ő Felsege és a művésznek hízélgó dicséretet mondott.

Az orosz czár küldötte Albedynski tábornok augusztus 31-én érkezett Krakkóba. A közönség az orosz tábornokot ignorálta: sem köszöntés, sem ki ü n t e t é s nem fogadta. Mint mondják, csak egy kis lengyel fu tett kivételt, ki a tábornok kocsijához szaladt, s harsány hangon bekiáltotta: „Éljen a lengyel király!” A néptömeg a kis fu gazdagon megajándékozta.

Tegnapelőtt rendkívüli fényes bál rendeztetett a királyi színteletrre. — A bál nagy-szerűen sikerült.

A báterem ragyogón volt díszítve. A falakon az összes lengyel rendeknek, egy a gáncországiaknak, orosz lengyelországiaknak s a poseni nagyhercegségbelieknek címerei voltak felaggatva. A teremben el volt helyezve továbbá 10 lengyel királyi szöba. A trónus mellett álltak Sobieski s Báthory István királyoknak szöba: A bálban több mint 4000 személy vett részt festői nemzeti jelmezekben, különböző színű menték, csattok s calnak. Az összes nemesség képviselve volt. Kaftanos izraelitákat is nagyszámban lehetett látni.

A néphymusz után megkezdődött a „lengyelke“ táncz. Az összes tánczó párök lengyel nemzeti öltözetben voltak. A „polonaise“ csak 5 percz tartott. Később a nagy mazur tánczok, mint fél óráig tartott. Ezt 24 pár tánczolta szintén nemzeti jelmezekben.

A nemzeti lobogó megsértése.

— Pestmgye közgyűlésén. —

Budapest, szept. 3-án.

Pestmgye tegnapi közgyűlésén tárgyalott Somogy megye átirata az egri zászló megsértése ügyében.

B o s s a n y i László emelt szót.

Megemlít, hogy mely nagy ekeseredést szült az egri zászlósértés országzerte, ez ekeseredés mindinkább nagyobb mérvet öltött, mikor a hir apók a részleteket közölték; de az is tudva van, hogy a kormány az ügy vizsgálása iránt intézkedett, melynek eredménye még nem tudható. Nézte szerint ez ügyben minden intézkedés elhamarkodott, mely alapos vizsgálat nélkül történik; mar pedig kerülendő minden elhamarkodás, mert ez talán rosszabb, mintha egyáltalán nem tennék ez ügyben lépéseket a megtörési iránt. Meg akarja övni Pestmgyét az elhamarkodástól s ez ügyre vonatkozólag a következő határozati javaslatot terjeszti elő:

„Tekintetbe véve, hogy Somogy megyének hozzánk intézett körlevelében érintett sajnós eset iránt a hivatalos vizsgálat megejtve nincs, tekintve, hogy annak befejezése előtt ezen megye, mely határozatainak hozatalában mindenkor alaposítást szokott tanusítani, a tárgyhöz kellő tájékozottsággal hozzá sem szólhat, Somogy megye közönségének átiratát ezáltal azon biztos reményben veszi tudomásul: miszerint hazai kormányunk a hivatalos vizsgálat keresztülvitele után annak eredményéhez képest az ország méltóságához képest fog eljárni és jövedőre szükség esetében saját hatáskörében, a törvényhozás hozzájárulásával akképen intézkedik, hogy a neazeti lobogó mint országos jelvény mindenki által tiszteltetben tartassék.”

A közgyűlés egyhangulag elfogadta Bossányi határozati javaslatát.

Balesetek ellen való kötelező biztosítás vasutakon.

Az utazó közönség balesetek elleni kötelező biztosításának bevezetését tervezik most az osztrák-magyar vasutakon, mely célból a díjszabásrészlet menetrakhoz bizonyos pótlék beszedése által közös biztosítási alap képezetnek. A kötelező biztosítás által nyújtott kártérítések még azon esetben is kifizetődnek, ha a baleset nem a pályaintézet vagy alkalmazottainak hibája vagy mulasztása hanem az utazók vigyázatlansága folytán történt; sérülések és halálesetek ellenben, melyek megkísérelt vagy végrehajtott öngyilkosság, általában szándékosan, a sérült bűntető cselekménye, vagy betegség, gutaütés, továbbá háború, ellenséges támadás, zendülés vagy hasonló által idézettek elő, a kártérítés alól kizárják. Oly esetekben, midőn a biztosítottak a fizetett biztosítási összeg által nem találják magukat kielégítettnek, további igény érvényesítését szorgalmazhatnak.

A biztosítás cöljeira a menetárakhoz beszédendők pótlék, tekintet nélkül a menet hosszára, egy I. és II. osztályú menetjegy után 2 krt. III. IV. oszt. menetjegy után 1 krajczárt tenne. Menet- és jövetjegyek után 50 kilométerig ugyanazon pótlék, hosszabb vonalokon pedig annak kétszerese szedendék. Evi- és bérleti jegyeknél, valamint külön vonatokon mérséklésnek volna helye.

Külföld.

A hajóhaditüntetés.

A francia kormány mindaddig nem egyezett bele abba, hogy erőszakot használjon az egyesült hajóhad. A francia kormány csak fontattással akarja elfogadni a londoni kabinet által a hajóhad főparancsnoka részére kidolgozott és Ausztria-Magyarország által módosított utasítást. Az egyesült hajóhad felhatalmazást kap tehát erőszak alkalmazására, de erre mint Pétervárról jelentették, új utasítást kell kérnie a főparancsnoknak.

A legeslegutolsó jegyzék.

A határnak elégtelenségét találván a portának auguszt. 3-ól két Montenegróra vonatkozó jegyzék, újabb döntő határozat tartalmazó jegyzék fölött tanácsoknak, melyet a portához szándékoznak intézni. Az angol kormány szövegezi a kérdéses jegyzéket. Az ez idő szerint felmerült nehézségek nem Dulcigno, hanem Dinós és Gradára vonatkoznak.

Dulcigno átadása.

Tulzott az a hir, mely szerint 600 albán harcosz táborozik Dulcignóban, mert alig van ott 300, amár kénszerítette a liga a dulcignóiakat a fegyvernyagadásra. Djakovából hir szerint 200 ember fog menni Dulcignóra. Ezer albán visszatért Musovába, a honnan már egyszer eltávoztak. Preuk Bib Doda és a kaubolikus törzsek véglegesen kijelentették, hogy Dulcigno átadását nem fogják ellenezni.

A porta hangulata és a hajóhaditüntetés. A közös tüntetés közeledésére változni

kezdi a hangulat. A porta mindent el akar követni, hogy engedékenységre bírja az albánokat, hogy elejét vegye a hatalmak közös actiójának, amelyről nem tudja hogy hol fog végződni. Ez a változás azonban talán későn következett be, mert a szulán tetitvénye aligha fog akkor befolyást gyakorolni az albánokra, hogy önként kiútrítsék Dulcignót, a török csapatok pedig nebezen fogják erőszakkal végrehajtani a kiútrítést. A diplomaták körében majdnem elkerülhetetlennek tekintik a közös tüntetést és azt hiszik, hogy a tüntetés hamarabb meg történi mint általában gyanítják.

Irodalom és művészet.

„12 röpírat“ lesz a czime Istóczy Gyöző antisemitikus havi folyóiratának, a melyre az előfizetési felhívások legközelebb szét-küldetnek.

Jókai Móról. Koszorús regényírónk újabb négykötetes nagy történelmi regényen dolgozik, melynek tárgya a kurucvilág dicsőségében és csalódásban gazdag idejéből van véve. A regény az alakítandó szépirodalmi részvényvállalat kiadásában jelenik meg. — Jókai-val legközelebb hivatalosan tudatta a szegedi polgármester, hogy „ujjonnan rendezett városunk utcái és tereiaek új elnevezése iránt megejtett tárgyalások alkalmából megemlékezésem azon hazafiai s irodalmi érdemeikről, melyeket Jókai szerzett s a melyek iránt mi véghetetlen tiszteltetlenségetünk s hálaival vagyunk: az e fölötti hálaik és kegyelmei: érzelmünknek maradóan megörökítése céljából elhatároztuk, miszerint Jókai nevével városunk egyik előkelőbb pontját Jókai-utcának nevezzék el.”

Finn vendég érkezett a fővárosba. Aalberg Ida kisasszony, a helsingforsai finn színház fiatal primadonnája, ki körülbelül egy hetet fog fővárosunkban tölteni, s ezalatt föl-lép a népszínházban a „Falu rossza“ Boriska szerepében.

Uj zomemü. Acsuthi hangok című csárdás jelent meg Bernett Bertalan-tól. A zomemü Klótd főhercegnőnek van ajánlva. Ára 80 kr.

Napi hírek.

— Városi közgyűlés F. hó 9-én délelőtt a városháza nagy tanácstermében városi rendes közgyűlés fog tartatni.

— A debreczeni raf. egyház. tanácsa f. év és hó 5-én az az holnap d. e. 10 órákor közgyűlést tart. Tárgy: újabb szavazás az egyházmegyei egyház aljegyzőre, és egy egyház megyei világi tanácsbíróra, s egyéb fel-lyő ügyek.

— A dalárda ma esti hangversenyéa mint a felcsigázott érdekeltségű következtelni lehet igen nagy számu közönség lesz jelen. — Ohajdandó is hogy a mai hangverseny disse megfelelően azon ünneplésségeknek melyekkel dalártaikat Kolozsváron kitüntették.

— Zöldyné jubileuma. Zöldyné szinpad-ról visszalépeszt Nagyváradon is megünnepeli F. hó 9-én lesz jubileuma az „Egy h u s z á r k á p l á r B e c s e n e“ című darabban melyben tudvalevőleg a veterán művésznőnek kitűnő szerep van.

— A szivarozóknak, kik uton-utfélen szidják a magyar trafik-szivar, veszedelmese hirt jelentenek: meg rosszabb szivart is kap-hatnak. Valami élelmes fickó úgy találta, hogy a trafik szivar meg mindig olyan jó, hogy érdemes hamisítani, főleg a cigarettéket. Most már tehát új hamisított szivarok is vannak forgalomban, a trafik-szivarok rosszul sikerült címzárval. Valaki kiszámította, hogy a hamisítás e legújabb neme eléggé jövedelmes lehet, mert félkrajczaron kiallitható két darab krajczaros cigaretté, mely meg pogányabb a trafiknál, úgy hogy most a szivarozók maguk kívánják, örködjék a kormány jól a monopoli-um fölött.

— A debreczeni ménes. A „V. és V. L.“ a debreczeni ménesről tesz közzé egy kimu-

„Megengedi, hogy helyet foglaljak“, mon-dám, miatt kalapom és szabatom egy széke-re dobtam és meghajlítva magam a fiatal hölgy előtt, leültem azon asztalhoz, melynél ő maga ült és a melyen meg rajta voltak reggelijének maradványai. Még mindig nem tudtam, hogyan magyarázzam meg magamnak ezen eseményt, míg most előbbi helyére visszatért, volt idem őt közelebről szemügyre venni. Oly szépeket s elegánsnak tetszett előttem, miatt csak valaha, arczimnak rángatózása és öltözetének kisse feltűnő változatossága, mint máskor, de különösen most kedélye tulizagottságában sa-játságos báj kölcsonzék nekí s e mellett sötét szemét oly haragosan fényelték, piros ajkai oly kibírólag simultak egymásra, hogy egészen magára vontam figyelmemet. Oly közel ül hozzám, hogy főm sötétbarna selyem-ruhája hozzám sürdött és miáltal egy szá-badd lett hajfűrtét felérsimítva, upbő kezdé: „Róvid szavakkal fogom önt helyzetem fölöl felvilágosítani. Ön mindig jó barátja volt házu-k-nak és nem tudom miért tartózkodtam ön előtt, kit az ég küldöttjének tekinteték, mindent tudomásira hozni.“ De s szavai dacára egész halantékaig borította el az áruól szégyen pir és előttem mindjobban bonyolult e gordiuszi cso-mó. —

(Folyt. köv.)

tatást. A leírás a kancák állapotát és faját...

Furcsa szakértői vélemény. Mándoky igazgató...

A rendőrségnek ugyancsak meggyült a dolga...

Figyelmeztetés. A debreczeni tisztviselők...

Esküvő. Ma délután 5 órakor vezetett...

oltár elé Biró Pál helyb. gazdasági tanítási tanár...

Személyi hírek. Helybeli kir. ügyész és sajtóügyi köztulaj. Tóth Mór...

A nagy közönség figyelmébe. Tudva levő dolog...

Öngyilkosság. Az éjjeli Juhász János éremlyeni születésű helybeli csizmadia...

Uj könyv. Népszerű orvosi tanácsadó...

Halálhírek. A halálhírek közt a leggyakoribb a tüdőgyulladás...

Halálhírek. A halálhírek közt a leggyakoribb a tüdőgyulladás...

Halálhírek. A halálhírek közt a leggyakoribb a tüdőgyulladás...

Halálhírek. A halálhírek közt a leggyakoribb a tüdőgyulladás...

Halálhírek. A halálhírek közt a leggyakoribb a tüdőgyulladás...

Halálhírek. A halálhírek közt a leggyakoribb a tüdőgyulladás...

Halálhírek. A halálhírek közt a leggyakoribb a tüdőgyulladás...

Halálhírek. A halálhírek közt a leggyakoribb a tüdőgyulladás...

Halálhírek. A halálhírek közt a leggyakoribb a tüdőgyulladás...

Halálhírek. A halálhírek közt a leggyakoribb a tüdőgyulladás...

Közgazdaság. Piaci árak 1880. aug. 31-én.

Legújabb. A király tegnap Rudolf trónörökösét tábornokká nevezte ki.

Mindenféle. Ásvány- és gyógyvizeket, lenolajba (Ferneis).

EIBISCH R. Szekesfehérvárott. RENDKIVÜLI OLCsó KIVONAT.

Kizárólagos foraktár palotai kapu-utca volt Szeivald-féle ház. Ingym 20 firt bevásárlás után.

Kabel SÜRGÖNY (Telegramm). Ily feltűnő olcsóság még nem létezett sehol, mint Szekesfehérvárott a 'PROFETAHOZ' címzett tulajdonosánál.

Kizárólagos foraktár palotai kapu-utca volt Szeivald-féle ház. Ingym 40 firt bevásárlás után.

Makk árverési hirdetés. A nagyváradi 1. sz. püspökségi uradalom kormányzója...

Eau de Lys de Lohse. Szépség az arcbőr üdésége! Lohse-féle szappinó titkoltje.

Árverési hirdetés. A néhai Makó István hagyatékai csődtől megmentő...

Árverési hirdetés. A debreczeni ipar és kereskedelmi banknál a nevezett banknak...

Árverési hirdetés. Csak rövid Bácsban tirt, ki bár tisztul, kál szegény...